

TEMA XII: ESTIMACIÓN PUNTUAL

A estimación puntual consiste na obtención de valores para os parámetros da distribución dunha poboación a partir dunha mostra de esta.

Sexa x unha variábel aleatoria en estudo cuxa distribución $f(x, \theta)$ depende dun parámetro θ que desexamos coñecer. Estimamos o valor de θ a partir da mostra aleatoria simple (x_1, x_2, \dots, x_n) onde os x_i son variábeis independentes igualmente distribuídas.

Estimador de $\theta =$ función da mostra que estima o valor de θ

$$\hat{\theta}_n = H(x) = H(x_1, x_2, \dots, x_n) \text{ [*]}$$

(Estimación de $\theta =$ valor do estimador para unha mostra determinada)

Unha mostra de tamaño n é un vector aleatorio n -dimensional (a priori descoñecemos os seus valores), daquela o estimador [*] é unha variábel aleatoria con función de distribución aproximada para mostras grandes polo TCL ao ser as x_i v.a. independentes e igualmente distribuídas.

Distribucións das Características Mostrais

- Distribución mostral da media
- Distribución mostral da varianza mostral
- Distribución mostral dunha proporción
- Distribución mostral da diferenza de medias
- Cuasivarianza mostral

•Distribución mostral da media

Sexa (x_1, \dots, x_n) unha mostra da variábel aleatoria x en estudo que segue unha distribución calquera de media μ e desviación típica σ .

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad (\text{a media mostral } \bar{x} \text{ é un bo estimador da media poboacional } \mu)$$

$\bar{\theta}_n = \bar{x}$ é unha v.a. cuxa distribución compre:

$$E(\bar{x}) = 1/n \cdot \sum_{i=1}^n E(x_i) = 1/n \cdot \sum_{i=1}^n \mu = 1/n \cdot n \cdot \mu = \mu$$

a media das medias de varias mostras é a media poboacional

$$\text{Var}(\bar{x}) = \text{Var}(1/n \cdot \sum_{i=1}^n x_i) = 1/n^2 \cdot \text{Var}(\sum_{i=1}^n x_i) = 1/n^2 \cdot \sum_{i=1}^n \text{Var}(x_i) = 1/n^2 \cdot \sum_{i=1}^n \sigma^2 = 1/n^2 \cdot n \cdot \sigma^2 = \sigma^2/n$$

\uparrow v.a.indep. \uparrow $x_i = \text{dist.q.poboación}$

Para mostras pequenas ($n < 30$): a distribución de \bar{x} depende da distribución da poboación de xeito exacto: se a poboación é normal, a media mostral é normal. Para mostras grandes ($n \geq 30$), polo TCL a media mostral pódese aproximar por unha distribución normal (resultado aproximado)

•Distribución mostral da varianza

Sexa (x_1, \dots, x_n) unha mostra da variábel aleatória x en estudo que segue unha distribución calquera de media μ e desviación típica σ .

$$S_n^2 = \sum_{i=1}^n \frac{(x_i - \bar{x})^2}{n} \quad (\text{a varianza mostral } S_n^2 \text{ é un estimador da varianza povoacional } \sigma^2)$$

$\bar{\theta}_n = S_n^2$ é unha v.a. cúa distribución compre:

$$E(S_n^2) = \frac{1}{n} E\left(\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2\right) = \frac{(n-1) \cdot \sigma^2}{n}$$

non obtemos a varianza da povoación
o caso ideal seria ter a varianza da povoación

$$\begin{aligned} E\left(\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2\right) &= E\left(\sum_{i=1}^n (x_i - \mu + \mu - \bar{x})^2\right) = E\left[\sum_{i=1}^n (x_i - \mu)^2 + \sum_{i=1}^n (\mu - \bar{x})^2 + \sum_{i=1}^n (x_i - \mu)(\mu - \bar{x})\right] = \\ &= E\left(\sum_{i=1}^n (x_i - \mu)^2\right) + E\left(\sum_{i=1}^n (\mu - \bar{x})^2\right) + E\left(\sum_{i=1}^n (x_i - \mu)(\mu - \bar{x})\right) = n \cdot \sigma^2 + n \cdot \sigma^2 / n + (-2) \cdot n \cdot \sigma^2 / n = \\ &= n \sigma^2 - \sigma^2 = (n-1) \sigma^2 \end{aligned}$$

Acerca da distribución de S_n^2 de xeito exacto, depende da distribución de x ; de xeito aproximado, achégase á normal pero como para isto é preciso ter mostras moi grandes, non se usa.

• Distribución mostral dunha proporción

Nunha povoación hai individuos de dúas clases A e B en proporción p e $q=1-p$ respectivamente. Ten-se unha mostra da povoación. A proporción mostral é o estimador da proporción.

$$\bar{p}_n = x_n / n \quad (x_n \text{ é o número de A's na mostra) asignando } x_i = 1 \text{ se } x_i \in A \text{ e } 0 \text{ se } x_i \in B$$

\bar{p}_n estimador de p

$\bar{p}_n = 1/n \cdot \sum_{i=1}^n x_i$ é unha variábel aleatória cúa distribución compre:

$E(\bar{p}_n) = p$ (a media da proporción da mostra é a probabilidade da mostra)

porque $\sum_{i=1}^n x_i$ é unha suma de v.a. de Bernouilli, entón $\sum_{i=1}^n x_i = n \bar{p}_n$ é unha binomial $B(n, p)$, entón $E(\sum_{i=1}^n x_i) = E(n \bar{p}_n) = np$ e como $E(n \bar{p}_n) = E(\bar{p}_n) \cdot n$ entón $E(\bar{p}_n) = np/n = p$

Var(\bar{p}_n) = pq/n

porque como $n \bar{p}_n \in B(n, p)$, $\text{Var}(n \bar{p}_n) = npq$, e como $\text{Var}(n \bar{p}_n) = n^2 \text{Var}(\bar{p}_n)$, $\text{Var}(\bar{p}_n) = npq/n^2 = pq/n$

acerca da distribución de \bar{p}_n

$n \bar{p}_n \in B(n, p) \approx N(np, npq) \Rightarrow \bar{p}_n \approx N(p, pq/n)$

e tipificando $(\bar{p}_n - p) / \sqrt{pq/n} \in N(0, 1)$ aproximadamente

• **Distribución mostral da diferenza de medias**

Sexa x unha poboación de media μ_x e desviación típica σ_x
 Sexa y unha poboación de media μ_y e desviación típica σ_y
 Sexa unha mostra (x_1, \dots, x_n) de x e (y_1, \dots, y_m) de y
 A diferenza de medias mostrais é o estimador da diferenza de medias
 $\theta = \mu_x - \mu_y$

$$\bar{\theta} = \bar{x} - \bar{y} = 1/n \cdot \sum_{i=1}^n x_i + 1/m \cdot \sum_{i=1}^m y_i$$

$$E(\bar{\theta}) = E(\bar{x} - \bar{y}) = E(\bar{x}) - E(\bar{y}) = \mu_x - \mu_y$$

$$\text{Var}(\bar{\theta}) = \sigma_x^2/n + \sigma_y^2/m \text{ porque } \text{Var}(\bar{x} - \bar{y}) = \text{Var}(\bar{x}) + \text{Var}(\bar{y})$$

↑
indep.

acerca da distribución de $\bar{\theta}$

$$\bar{\theta} \approx N(\mu_x - \mu_y, \sigma_x^2/n + \sigma_y^2/m), \text{ tipificando } (\bar{\theta} - E(\bar{\theta})) / \sqrt{\text{Var}(\bar{\theta})} \approx N(0,1)$$

$$\text{ousexa } \frac{(\bar{x} - \bar{y}) - (\mu_x - \mu_y)}{\sqrt{[\sigma_x^2/n + \sigma_y^2/m]}} \approx N(0,1)$$

• **Cuasivarianza mostral**

(x_1, x_2, \dots, x_n)

$$\sigma^2 \rightarrow S^2 = \sum_{i=1}^n \frac{(x_i - \bar{x})^2}{n} \Rightarrow E(S^2) = \sigma^2$$

$$\mu \rightarrow S_n^2 = \frac{\sum (x_i - \mu)^2}{n} \text{ (se descoñecemos } \sigma^2 \text{ pero coñecemos } \mu)$$

Distribución da Média e da Varianza mostral en poboacións Normais

Média mostral

Sexa $x \sim N(\mu, \sigma)$

$$\bar{x} = \sum_{i=1}^n x_i/n \Rightarrow \bar{x} \sim N(\mu, \sigma/\sqrt{n})$$

↑

aditividade da distribución normal

$$x_i \sim N(\mu, \sigma) \Rightarrow \frac{x_i - \mu}{\sigma} \sim N(0,1)$$

$$\sum \left(\frac{x_i - \mu}{\sigma} \right)^2 \sim X_n^2$$

||

$$nS_n^2/\sigma^2 \sim X_n^2$$

Distribución da Cuasivarianza mostral

a cuasivarianza mostral defíne-se
$$\bar{S}_n^2 = \frac{n}{n-1} S_n^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$$

Se $x \sim N(\mu, \sigma) \rightarrow (x_1, x_2, \dots, x_n)$ mostra aleatória simple de $x \Rightarrow \frac{(n-1)S_n^2}{\sigma^2} \sim \chi_{n-1}^2$

$$E\left(\frac{(n-1)S^2}{\sigma^2}\right) = n-1 \Rightarrow E(S^2) = \sigma^2$$

$$\text{Var}\left(\frac{(n-1)S^2}{\sigma^2}\right) = 2(n-1) \Rightarrow \text{Var}(S^2) = 2\sigma^4/(n-1)$$

Se a povoación de partida non é normal, entón:

se o tamaño da mostra é suficientemente grande $\Rightarrow \bar{x} = \sum x_i/n \Rightarrow \bar{x} \sim N(\mu, \sigma/\sqrt{n})$
 para a varianza: tamén se pode aproximar a unha Normal, pero ésta é mui lenta e non se soe

usar

Un estimador dun parámetro pode ser mellor ou peor, xa que é unha variábel aleatória e non sempre proporcionará unha boa apreciación da característica que desexa estimar. Por isto defínen-se unhas propiedades dos estimadores que nos permiten establecer comparacións entre diversos estimadores dun parámetro e poder escoller segundo nos interese. Estas propiedades son:

Propiedades dos estimadores

- insesgadez
- eficacia
- consisténcia

[1] **INSESGADEZ** Sexa x unha variábel aleatória tal que a súa distribución é coñecida salvo por un parámetro que a caracteriza, θ . Sexa (x_1, x_2, \dots, x_n) unha mostra aleatória simple e $\bar{\theta}_n = H(x_1, x_2, \dots, x_n)$ un estimador deste parámetro θ .

Diremos que $\bar{\theta}_n$ é un estimador insesgado ou centrado de θ se e só se $E(\bar{\theta}_n) = \theta$

Definimos o **sesgo** de $\bar{\theta}_n$ como $\theta - E(\bar{\theta}_n)$

média de várias mostras

A insesgadez non é imprescindible para a bonanza do estimador.

Un estimador é asintoticamente insesgado se $\lim_{n \rightarrow \infty} E(\bar{\theta}_n) = \theta$

Ex.: A média mostral \bar{x} é un estimador insesgado de μ a média da povoación porque $E(\bar{x}) = \mu$

Ex.: A varianza mostral S_n^2 non é un estimador insesgado de σ^2 porque $E(S_n^2) = (n-1)/n \cdot \sigma^2$
 pero S_n^2 é un estimador asintoticamente insesgado porque $\lim_{n \rightarrow \infty} \text{sesgo}(S_n^2) = 0$

Ex.: A cuasivarianza mostral S^2 é un estimador insesgado de σ^2 porque $E(S^2) = \sigma^2$

Pode haber varios estimadores insesgados dun mesmo parámetro.

$$\begin{array}{c} \bar{\theta}_n^{-1} \bar{\theta}_n^2 \quad \theta \quad \bar{\theta}_n^{-1} \bar{\theta}_n^2 \\ + \quad | \quad | \quad | \quad | \quad + \\ \hline \end{array}$$

$\bar{\theta}_n$ é un estimador centrado/insesgado $E(\bar{\theta}_n)=\theta$
pero é malo porque sofre dunha grande varianza

Vemos que necesitamos unha medida que conxugue as dúas características para a bonanza dun estimador: que tanto a varianza como o sesgo sexan pequenos.

[2] **EFICÁCIA**

Error Cuadrático Meio $ECM(\bar{\theta}_n)=Var(\bar{\theta}_n)+Sesgo(\bar{\theta}_n)^2$

$$\begin{aligned} ECM(\bar{\theta}_n) &= E(\bar{\theta}_n - \theta)^2 = E(\bar{\theta}_n - E\bar{\theta}_n + E\bar{\theta}_n - \theta)^2 = E(\bar{\theta}_n - E\bar{\theta}_n)^2 + E(E\bar{\theta}_n - \theta)^2 \\ &+ E(2(\bar{\theta}_n - E\bar{\theta}_n)(E\bar{\theta}_n - \theta)) = Var(\bar{\theta}_n) + Sesgo(\bar{\theta}_n)^2 + E(2(\bar{\theta}_n - E\bar{\theta}_n)(E\bar{\theta}_n - \theta)) = \\ &= Var(\bar{\theta}_n) + Sesgo(\bar{\theta}_n)^2 + (E\bar{\theta}_n - \theta)2(E\bar{\theta}_n - E\bar{\theta}_n) = Var(\bar{\theta}_n) + Sesgo(\bar{\theta}_n)^2 \end{aligned}$$

entón un estimador será mellor (*mais eficaz*) cando menor sexa o ECM
Procuramos entre os estimadores insesgados o mais eficaz:
sendo $\bar{\theta}_n$ insesgado $ECM(\bar{\theta}_n)=Var(\bar{\theta}_n)$, def.: Eficacia($\bar{\theta}_n$)= $1/Var(\bar{\theta}_n)$

[3] **CONSISTÊNCIA**

cando non se pode obter estimadores insesgados de alta eficacia pero se dispón de mostras grandes esíxe-lle aos estimadores que sexan consistentes:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} ECM(\bar{\theta}_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} Var(\bar{\theta}_n) + Sesgo(\bar{\theta}_n)^2 = \lim_{n \rightarrow \infty} Var(\bar{\theta}_n) + (E(\bar{\theta}_n) - \theta)^2 = 0$$

para o cal $\lim_{n \rightarrow \infty} Var(\bar{\theta}_n) = 0$ e $\lim_{n \rightarrow \infty} E(\bar{\theta}_n) = \theta$

▪ Exercicio [XII.1] *Demostrar que calquera combinación lineal de estimadores centrados da forma $\sum_{i=1}^n \lambda_i T_i$ para un parámetro T é tamén centrado se $\sum_{i=1}^n \lambda_i = 1$*

$$\begin{aligned} E(\sum_{i=1}^n \lambda_i T_i) &= \sum_{i=1}^n [\lambda_i \cdot E(T_i)] = \sum_{i=1}^n [\lambda_i \cdot T] = [\sum_{i=1}^n \lambda_i] \cdot T = T \\ \uparrow & \qquad \qquad \qquad \uparrow & \qquad \qquad \qquad \uparrow \\ \text{a esperanza é un} & \quad \text{os } T_i \text{ son} & \quad \text{hipótese dada} \\ \text{operador lineal} & \quad \text{operadores} & \\ & \quad \text{insesgados} & \end{aligned}$$

▪ Exercicio [XII.2] *Obter un estimador centrado para p nunha distribución binomial e calcular o seu erro medio cuadrático. É consistente?*

Sexa x unha variábel aleatória en estudo, $x \in B(k,p)$

Observamos k individuos con probabilidade p de ter unha característica, e miramos cantos teñen a característica x_i

$$\vec{x} = (x_1, x_2, \dots, x_n)$$

Exemplo:

x = "nº de pezas defectuosas nunha caixa"
 k = 12 pezas por caixa

▪ Exercício [XII.4] Unha firma de mercadotecnia envía un cuestionário a 1,000 residentes de certo subúrbio dunha cidade para determinar as súas preferencias como compradores. Dos 1,000 residentes 80 responden o cuestionário. O anterior constitúe unha mostra aleatória? Dicer as vantaxes deste procedemento para obter unha mostra aleatória.

Tráta-se dunha mostra aleatória, aínda que non obtida por mostreo aleatorio simple. A maior vantaxe é que é un sistema barato.

▪ Exercício [XII.5] Nunha pranta de armado automotriz seleccionarán-se 50 dos primeiros 1,000 automóviles dun novo modelo para ser inspeccionados polo departamento de control de calidade. O xerente da pranta decide inspeccionar un automóbil cada vez que rematen de armarse 20. Este proceso dará como resultado unha mostra aleatória?

Tráta-se de mostro sistemático: tóma-se un primeiro elemento e despois os seguintes a intervalos iguais.

▪ Exercício [XII.6] Para un determinado nivel de ingresos o Departamento de Facenda sabe que as cantidades declaradas por concepto de deduccions médicas (x_1), contribuciones caritativas (x_2), e gastos varios (x_3) son variábeis independentes, normais con medias \$400, \$800, e \$100 e desviaciones típicas \$100, \$250, \$40 respectivamente.

i) Cal é a probabilidade de que a cantidade total declarada por concepto destas tres deduccions, non sexa maior de \$1,600?

ii) Se unha persoa con este nivel de ingresos declara por concepto destas deduccions un total \$2,100, que tan probábel é ter unha cantidade igual ou maior a este monto baixo as condiciones dadas?

i)

Como as x_i son v.a.i. polo TCL:

$$S_n = x_1 + x_2 + x_3 \approx N(E(S_n), \sqrt{\text{Var}(S_n)})$$

$$E(S_n) = \sum x_i = 400 + 800 + 100 = 1,300$$

$$\sqrt{\text{Var}(S_n)} = \sqrt{\sum s_i^2} = \sqrt{100^2 + 250^2 + 40^2} = \sqrt{10,000 + 62,500 + 1,600} = 74,100$$

$$S_n \in N(1,300, 272.21315)$$

$$P(S_n \leq 1,600) = P(z \leq 1.1020775) = F(1.10) = 0.8643$$

ii)

$$P(S_n \geq 2,100) = P(z \geq 2.9388735) = 1 - P(z < 2.94) = 1 - 0.998359 = 0.001641$$

▪ Exercício [XII.7] Nun experimento binomial obsérvan-se x éxitos en n ensaios independentes. Propoñen-se as dúas seguintes funcións como estimadores do parámetro p : $T_1 = x/n$; $T_2 = (x+1)/(n+2)$.

a) Obter e comparar os erros meos cuadráticos para T_1 e T_2 .

b) Demostrar que T_1 é un estimador consistente de p .

a)

$$x \in B(n, p) \Rightarrow E(x) = np; \text{Var}(x) = npq$$

$$\text{ECM}(T) = \text{Sesgo}(T)^2 + \text{Var}(T) = [E(T) - p]^2 + \text{Var}(T)$$

$$\text{ECM}(T_1) = [E(T_1) - p]^2 + \text{Var}(T_1) =$$

$$= [E(x/n) - p]^2 + \text{Var}(x/n) =$$

$$= [1/n \cdot E(x) - p]^2 + \text{Var}(x/n) =$$

$$= [1/n \cdot np - p]^2 + 1/n^2 \cdot \text{Var}(x) =$$

$$= 1/n^2 \cdot npq =$$

$$= p(1-p)/n$$

$$\text{ECM}(T_2) = [E(T_2) - p]^2 + \text{Var}(T_2) =$$

$$\begin{aligned} &= [E((x+1)/(n+2)) - p]^2 + \text{Var}(x/(n+2) + 1/(n+2)) = \\ &= [1/(n+2) \cdot E(x) + 1/(n+2) - p]^2 + 1/(n+2)^2 \cdot \text{Var}(x) = \\ &= [(np+1)/(n+2) - p]^2 + np(1-p)/(n+2)^2 = \\ &= [(np+1 - pn - 2p)/(n+2)]^2 + np(1-p)/(n+2)^2 = \\ &= (1-2p)^2/(n+2)^2 + np(1-p)/(n+2)^2 = \\ &= [(1-2p)^2 + np(1-p)]/(n+2)^2 \end{aligned}$$

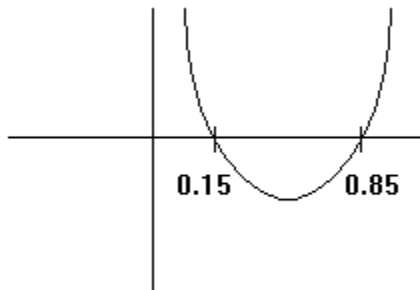
$$¿ \frac{p(1-p)}{n} < \frac{[(1-2p)^2 + np(1-p)]}{(n+2)^2} ?$$

$$\Leftrightarrow n(0.25 + 2p^2 - 2p) < p(1-p)$$

Analizamos as posibles solucións:

▪ caso trivial é $0.25 + 2p^2 - 2p = 0 \Leftrightarrow p = 0.15$ ou 0.85

no intervalo $(0.15, 0.85)$ T_2 é mellor que T_1

▪ en caso contrario depende de n : se $n \rightarrow \infty$, T_1 é mellor que T_2

b)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} ECM(T_1) = \lim_{n \rightarrow \infty} p(1-p)/n = 0 \Rightarrow T_1 \text{ é un estimador consistente de } p$$

▪ **Exercicio [XII.8]** Sexa x_1, x_2, x_3, x_4 unha mostra aleatoria de tamaño 4 dunha poboación de distribución exponencial con parámetro θ descoñecido.

a) Das seguintes funcións, cales son estimadores insesgados de θ ?

$$T_1 = 1/6(x_1 + x_2) + 1/3(x_3 + x_4)$$

$$T_2 = (x_1 + 2x_2 + 3x_3 + 4x_4) / 5$$

$$T_3 = (x_1 + x_2 + x_3 + x_4) / 4$$

b) De entre os estimadores insesgados de θ , determinar cal é o que ten a varianza máis pequena.

c) Cales son as eficacias relativas dos demais estimadores insesgados con respecto ao que ten a varianza máis pequena?

a)

$$x \in \text{Exp}(\theta) \Rightarrow E(\theta) = \theta; \text{Var}(\theta) = \theta$$

$$E(T_1) = E(1/6(x_1 + x_2) + 1/3(x_3 + x_4)) = 1/6E(x_1) + 1/6E(x_2) + 1/3E(x_3) + 1/3E(x_4) = (2/6 + 2/3)\theta = \theta \Rightarrow T_1 \text{ é un estimador insesgado de } \theta$$

$$E(T_2) = E((x_1 + 2x_2 + 3x_3 + 4x_4) / 5) = 0.2 \cdot (10) \cdot \theta = 2 \cdot \theta \Rightarrow T_2 \text{ é un estimador sesgado de } \theta$$

$$E(T_3) = E((x_1 + x_2 + x_3 + x_4) / 4) = 0.25(E(x_1) + E(x_2) + E(x_3) + E(x_4)) = \theta \Rightarrow T_3 \text{ é un estimador insesgado de } \theta$$

b)

$$\text{Var}(T_1) = \text{Var}(1/6x_1 + 1/6x_2 + 1/3x_3 + 1/3x_4) = 1/36\text{Var}(x_1) + 1/36\text{Var}(x_2) + 1/9\text{Var}(x_3) + 1/9\text{Var}(x_4) = (1/18 + 2/9) \cdot \theta = 5/18 \cdot \theta = 0.28 \cdot \theta$$

$$\text{Var}(T_3) = \text{Var}((x_1 + x_2 + x_3 + x_4) / 4) = 1/16 \cdot 4 \cdot \theta = 1/4 \cdot \theta = 0.25 \cdot \theta$$

\Rightarrow

$$\text{Var}(T_1) > \text{Var}(T_3)$$

c)

A eficiencia (ou eficacia) dun estimador é maior canto menor sexa o ECM (ousexa, $\text{eficacia} = 1/\text{ECM}$). Como $\text{ECM} = \text{sesgo}^2 + \text{varianza}$ e nos casos de T_1 e T_3 son incesgados ($\text{sesgo} = 0$), daquela medimos a eficacia pola varianza: do aparatado anterior, T_3 é un estimador mais eficiente porque ten menos varianza.

Píden-nos a eficacia de T_1 respecto de T_3 , iso é o cociente:

$$\frac{\text{efic}(T_1)}{\text{efic}(T_3)} = \frac{1/\text{ECM}(T_1)}{1/\text{ECM}(T_3)} = \frac{1/\text{Var}(T_1)}{1/\text{Var}(T_3)} = \frac{\text{Var}(T_3)}{\text{Var}(T_1)} = 0.25/0.28 = 0.89 \approx 90\%$$

▪ Exercicio [XII.9] Sexa x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 unha mostra aleatória dunha poboación cúa distribución é normal. Considerar como estimadores da media poboacional m as seguintes funcións:

$$T_1 = (x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5) / 5$$

$$T_2 = (x_1 + x_2 + 2x_3 + x_4 + x_5) / 6$$

Identificar o estimador de varianza mais pequena.